

Въпросник
за изпит за докторанти и асистенти
по Римско частно право

1. Предмет и задачи на дисциплината. Методи за изучаването на римското частно право. Развитие на науката за римското право. Съвременни аспекти на преподаването на римското частно право.
2. Извори и източници на римското частно право. Кодификации и компилации.
3. Системи на действащото римско право.
4. Периодизация на римската правна история. Основни периоди в развитието на римската юриспруденция - обща характеристика.
5. Правен континуитет на Източната римска империя и Свещената Римска империя. Рецепция на римското право в съвременните частноправни системи.
6. Статус на лицата. Свободни и роби. Римски граждани и чужденци. Подвластни и неподвластни.
7. Юридически лица според римското право.
8. Римската фамилия. Правно положение на подвластните лица. Видове родство по римското право. Настойничество и попечителство.
9. Брак и развод. Годож. Зестра. Правно положение на жената.
10. Римски граждански процес - основни понятия. Историческо развитие - характеристика на отделните етапи и сравнения.
11. Владение.
12. Право на собственост. Понятие, същност, съдържание, видове, ограничения.
13. Придобиване на правото на собственост.
14. Защита на правото на собственост.
15. Права върху чужда вещ.
16. Дългосрочни поземлени аренди.
17. Правният акт според римското право. Волеизявление. Унищожаемост и нищожност.
18. Същност, източници и класификация на облигациите по римското право. Престацията.
19. Промяна на обекта и на страните на облигационното отношение.
20. Гаранции за изпълнение на облигационното отношение.
21. Погасяване на облигационното отношение чрез изпълнение. Отговорност за неизпълнение. Забава.
22. Невиновна невъзможност за изпълнение. Погасяване на облигационното отношение независимо от изпълнението.
23. Договорът в римското частно право. Понятие. Сключване и прекратяване на договорите. Класификация на договорите.

24. Основни и допълнителни елементи на договора.
25. Формални договори - либрални, вербални и литерални. Писмени договори
26. Реални договори
27. Синалагматични договори: покупко-продажба, наем.
28. Дружество. Мандат
29. Ненаименувани договори. Пактове.
30. Квазиконтракти в римското право
31. Частни деликти. Квазиделикти.
32. Принципи на римското наследствено право. Приемане и отказ от наследство.
33. Интестатен ред на наследяване.
34. Наследяване по завещание.
35. Легати и фидеикомиси . Дарение.

***Забележка: Изпитът за докторант по Римско частно право включва писменото развиване на въпрос или част от въпрос от конспекта, а при събеседването след писмения изпит на кандидата наред със зададените въпроси по РЧП се дава и кратък правен текст на латински език за превод и екзегеза, свързан с тях. Не може да се използва речник.**

Библиография

Основна:

1. Ангелов, Симеон, Римско право. По лекциите на Симеон Ангелов, За I унив. изпит, част 1- 2., книгопеч. Франклин, 1920, София. част 1. Общи бележки за правото. История на източниците. Лично право. Вещно право. Гражданско съдопроизводство. 107 стр. част 2. Облигационно право и наследствено право. 124 стр.
2. Андреев, Михаил, Римско частно право, изд. Наука и изкуство, София, 5. прераб. и доп. изд. 1975; 6. (фототипно) изд., София, изд. на БАН, 1992. 7. изд. 1999 год.
3. Андреев, Михаил, Римски граждански процес, София, Изд. при "Общ фонд за подпомагане на студентите", 1948
4. Базанов, Иван, Курс по римско право, т. I-II, София, Унив. печатница, 1940 - т.1. Кратък преглед на римското гражданско право. Учение за лицата и правните актове. Вещно право. Облигационно право. XVI + 564 стр., т.2. Семейно право. Наследствено право. Римски граждански процес. x + 296 стр.
5. Венедиков, Петко, Кратък курс по римско право, София, печ. С.М.Стайков, 1936 год., XIV + 280 стр.
6. Венедиков, Петко, Записки по римско право, изд. СИБИ, София, 1994
7. Дюнан, Ж.Ф., Пишона, П. Римско право.Речник на основните термини, изд. Сиела, София 2008
8. Жирар, Пол Фредерик, История и система на римското право, прев. Симеон Ангелов, части I,II и II, изд. на Софийския университет 1915.
9. Новицки, И.Б., Перетерски, И.С. – ред. и Флайшиц Е.А., Краснокутски, В.А., Розентал, И.С., Римско частно право, София, Наука и изкуство, 1952
10. Торбов, Цеко, История и теория на държавата и правото, София, Изд. на БАН, 1992

11. Торбов, Цеко, История на правната наука, София, Юрис прес, 2002
12. Хаусманингер, Херберт, Casebook по римско вещно право, превод Борис Иванов и Иван Йорданов, научна редакция Теодор Пиперков, изд. СИБИ, София, 2000 г.
13. Хаусманингер, Херберт Casebook по римско облигационно право, превод Борис Иванов и Иван Йорданов, научна редакция Теодор Пиперков, изд. СИБИ, София, 2002 г.
14. Чолов Румен, Римското частно право, изд. Сиела, София, 2000 г.
15. Talamanca M., Istituzioni di diritto romano, Milano, 1990
16. Gaudemet, J., Droit privé romain, Paris, 2000
17. Kaser, M. , Das Römische Privatrecht, Munich 1971,
18. Schultz, F., Classical Roman Law, Oxford, 1951
19. Garcia Garrido, M.J. , Derecho privado romano. Acciones, casos e instituciones, Madrid, 2008
20. Дождев, Д. В., Римское частное право, Москва, 2002.

Допълнителна:

А- Монографии

1. Андреев, Михаил, Развод и адултериум в класическото римско право, София, изд. на Правния институт на БАН, 1954
2. Кели, Дж. М. Кратка история на Западната теория на правото, превод Юрий Михайлов, ред. проф. Н.Неновски, изд. Рива, 1998, София.
3. Новкиришка Малина,, Дългосрочните поземлени отношения в римското право, С., 2000
4. Новкиришка, Малина, Precarium, София 2008
5. Траянов, Траян, Купувачът в римското право при непрехвърлена собственост, София, печ. "Витоша", 1913.
6. Траянов, Траян, Малолетство и настойничество в римското право, София, печ. Витоша, 1913
7. Траянов, Траян, Missio in bona и bonorum venditio, София, Придворна печ., 1919
8. Чолов, Румен, Цена и собственост при древноримската покупко-продажба, София, Наука и изкуство, 1986

Б. Студии и статии

1. Ангелов, Симеон, Понятието vis maior, ГСУ/ЮФ т. 5/1910
2. Андреев, Михаил, Римското право в България, ГСУ/ЮФ, т.56/1966
3. Андреев, Михаил, Решителната клетва в класическото римско право, ГСУ/ЮФ, т. 42/1946
4. Андреев, Михаил, Погасителното действие на litis contestatio, ГСУ/ЮФ, т. 43/1948
5. Андреев, Михаил, Съдържанието на правото на собственост в най-древното римско право Правна мисъл, 1972 кн. 4
6. Андреев, Михаил, Поземлената собственост в най-древното римско право, Правна мисъл, г. III (1959), кн. 4, стр.83-96;
7. Андреев, Михаил, Недвижимата собственост в Рим преди Дванадесетте таблици, ГСУ/ЮФ т. XLV, 1952
8. Апостолов, Иван, Еволюцията на континенталната тълкувателна теория, Год. на СУ - ЮФ, 41, 1946 год., стр. 1-78 и 42, 1947 год., стр. 1- 74.
9. Венедиков, Петко, Actio praescriptis verbis и римското право преди Юстиниановата кодификация, София, Кооперативна печатница "Гутенберг", 1932

10. Венедиков, Петко, Към съединението на вещи в римското право, ГСУ/ЮФ, т.31/1936
11. Венедиков, Петко, *Affectio societatis*, Юрид. Архив, 3, 1932, №4
12. Венедиков, Петко, *Habitatio* и *operae servi*, ГСУ/ЮФ, т.31/1936
13. Венедиков, Петко, Понятието *furtum*, ГСУ/ЮФ, т.36/1941
14. Венедиков, Петко, *Naturalis obligatio* в класическото право, ГСУ/ЮФ, т. 28/1933
15. Новкиришка, Малина, Произход на емфитевзата в римското право, в: ГСУ ЮФ, т.85 от 1992 г.;
16. Новкиришка, Малина, Пекулият като форма на участие на роби и подвластни в търговията, в: сп. Търговско право, кн.3, 2000;
17. Новкиришка, Малина, За суперфицията в римското право- сп. Правна мисъл, кн.1, 2005;
18. Новкиришка, Малина, , *Ait praetor* (за преторското право, неговото кодифициране и унифициране на правото чрез правоприлагането)- в сп. Правна мисъл, кн.1 за 2009 г.
19. Новкиришка, Малина, , *Ius gentium*- римскоправни и съвременни аспекти, в: Юридическо списание на НБУ (Law Journal of NBU) 4(2008)-
=965½<http://www.nbu.bg/index.php?>
20. Новкиришка, Малина,, Римско право и кодификации- студия в: Римско право и съвременни кодификации (Сборник статии от научната конференция, проведена в София на 10 май 2007 г.) , София 2008;
21. Пиперков, Теодор, Законът на дванадесетте таблици и конфликтът между патриции и плебеи, сп. Съвременно право, бр. 4 (102 -112 стр.) и бр. 5 (34 -46 стр), 1999 год.
22. Пиперков, Теодор, Изворовата основа за изследването на Закона на Дванадесетте таблици, сп. *De iure*, бр. 1, 2011 г.
23. Траянов, Траян, Значението на римското право за юридическото образование, ГСУ/ЮФ т. 15-16/1921
24. Траянов, Траян, Историческото развитие на *venia aetatis*, ГСУ/ЮФ т. 15-16/1921
25. Чолов, Румен, Произход на договора за “наем на работа” в римското право, ГСУ/ЮФ т. 70/1979
26. Чолов, Румен, Към въпроса за възникването на договора за покупко-продажба в римското право, ГСУ/ЮФ т. 77/1984
27. Чолов, Румен, Понятието “работа” (*opera*) в римското право, Правна мисъл, 1980 кн. 2
28. Чолов, Румен, Някои въпроси относно формирането на българското буржоазно гражданско право след Освобождението, в сб. Съвременна България, т.2 , София, 1985

В. Справочна литература:

1. Berger, Adolf, *Encyclopedic Dictionary of Roman Law*, *Transact. of Amer. Philos. Soc.*, 43, 333-808, Philadelphia 1953
2. Бартошек, Милан, Римское право – понятия, термины, определения, Москва, Юридическая литература, 1989
3. *Neumanns Handlexikon zu den Quellen des Römischen Rechts*, Jena, 1926
4. G.Pauli, G.Wissowa (Hrsg.), *Realecyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*, 83т. и 2т. регистър, Stuttgart, 1894-1997.

Изготвил:

проф. д.н. Малина Новкиришка- Стоянова

Пловдив, 11.11.2019 г.